

İşletme aktifine kayıtlı aracın hususiye çevrilmek suretiyle satışında KDV ve belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[229-2012/VUK-1- . . .]-313
Tarih	04.03.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[229-2012/VUK-1- . . .]-313

04/03/2013

Konu : İşletme aktifine kayıtlı aracın hususiye çevrilmek suretiyle satışında KDV
ve belge düzeni

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, kahvehane ve kamyonetten dolayı mükellefiyetinizin bulunduğu, kahvehaneyi2011 tarihi itibarıyla kapattığınız, üzerinize kayıtlı bulunan kamyoneti hususiye çevirdikten sonra fatura düzenleyerek kayıtlarınızdan çıkartıp mükellefiyetinizi sona erdirmek istediğiniz belirtilerek düzenleyecek olduğunuz fatura bedelinin ve katma değer vergisi oranının ne olması gerektiği hususunda Başkanlığımızdan bilgi talep edildiği anlaşılmaktadır.

I-GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN;

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Ticari Kazancın Tarifi" başlıklı 37 nci maddesinde, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtilmiş, 38 inci maddesinde ise; "Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsdeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulur." hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinde; "Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

Faaliyetine devam eden ticarî bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticarî işletmeye dâhil amortismanla tâbi iktisadî kıymetlerle birinci fıkrada yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticarî kazanç sayılır ve bunlara ticarî kazanç hakkındaki hükümler uygulanır." hükümleri yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2003/3 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesinin "1- Araçların Hususiye Çevrilmesi" başlıklı bölümünde, "Nakliyecilikte kullanılan araçların özel ihtiyaçlar veya ticari faaliyet niteliğinde olmayan faaliyetler için de kullanılmaya elverişli minibüs, kamyonet ve benzeri araçlardan olması halinde hususiye çevrildiğini gösteren trafik kaydı yeterli olup, işi bırakmaya ilişkin hükümler çerçevesinde mükellef beyanına göre işlem yapılacaktır.

Ancak, bu durumda olan mükelleflerle ilgili olarak yapılacak yoklamalarda nakliyecilik faaliyetinde bulunduğu tespit edilenlerin yeniden mükellefiyetlerinin tesis edilmesi suretiyle gereğinin yapılacağı tabiidir." denilmiştir.

Bu itibarla, işi bırakma için kamyonetin hususiye çevrildiğini gösteren trafik kaydı yeterli olup işi bırakmaya ilişkin hükümler çerçevesinde beyanınıza göre işlem yapılması gerekmektedir. Ancak, sonradan yapılacak yoklamalarda nakliyecilik faaliyetinde bulunduğunuz hususunun tespit edilmesi durumunda ticari kazanç yönünden yeniden mükellefiyet tesis edileceği tabiidir.

Diğer taraftan, mükellefiyet terk tarihi itibarıyla işletmeden çekilecek kamyonetin faaliyetin terk edildiği tarih itibarıyla hesaplanacak ticari kazancın tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

II- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN;

KDV oranları, KDV Kanununun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak 30.12.2007 tarihli ve 26742 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2007/13033 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Kararnameye ekli I sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 1, II sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 8, bu listelerde yer almayan vergiye tabi işlemler için % 18 olarak tespit edilmiştir.

Söz konusu Bakanlar Kurulu Kararnamesine ekli I sayılı listenin 9 uncu sırasında;

"Aşağıda tanımları yapılan motorlu taşıtlardan yalnız "kullanılmış" olanlar,

Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 8701.90.50.00.00 Kullanılmış olanlar ile 87.03 pozisyonundaki binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (87.02 pozisyonuna girenler hariç) (steysin vagonlar ve yarış arabaları dâhil). [(Yalnız binek otomobilleri, steysin vagonlar, yarış arabaları, arazi taşıtları, jipler, vb., motorlu karavanlar, elektrik, gaz, güneş enerjili vb. motorlu taşıtlar, "8703.10.11.00.00 özellikle kar üzerinde hareket etmek için dizayn edilmiş sıkıştırma ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlu olanlar (dizel veya yarı dizel) veya kıvılcım ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlu taşıtlar", "8703.10.18.00.00 diğerleri"] [Ambulanslar, mahkum taşımaya mahsus arabalar, para arabaları, cenaze arabaları, itfaiye öncü arabaları gibi özel amaçla yapılmış motorlu taşıtlar hariç.] (KDV Kanununun 30/b maddesine göre binek otomobillerin alımında yüklenilen KDV yi indirim hakkı bulunan mükelleflerin, bu araçların tesliminde bu Kararın 1'inci maddesinin (a) bendinde öngörülen vergi oranı uygulanır.) ifadesine yer verilmiştir.

Konu ile ilgili olarak yayımlanan 08.08.2011 tarihli ve KDV-60/2011-1 Sayılı KDV sirkülerinde;

2007/13033 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin 1 inci maddesinin (5) no.lu ayrımında, (I) sayılı listenin 9 uncu sırasında yer alan "kullanılmış" deyiminin 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa göre özel tüketim vergisine tabi olmayan taşıtları ifade ettiği belirtilmiştir.

87.03 pozisyonunda yer alan eşyaların tanımına ilişkin olarak, 27.07.2005 tarihli ve 25888 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 8 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Tarife-Sınıflandırma Kararları) ile 06/02/2010 tarihli ve 27485 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliğinde (Gümrük Tarife Cetveli Açıklama Notları) de açıklamalar yapılmış bulunmaktadır.

Buna göre;

1+1, 1+3, 1+4 veya 1+7 koltuklu, şoför ve öndeki yolcunun arkasındaki kısımda emniyet kemerleri veya emniyet kemeri montajı için tertibat, koltuk ve emniyet ekipmanı montajı için sabit tertibat, aracın iç kısmının her tarafında, araçların yolcu bölümlerinde yer alan konfor özellikleri ve iç döşemeleri (örn. yer kaplamaları, havalandırma, iç aydınlatma, küllükler), iki yan panel boyunca arka camları bulunan (en arkada yük bölümünün sağ ve sol taraflarında cam bulunsun bulunmasın); şoför ve öndeki yolcuların bölümü ile insan veya eşya taşınması için kullanılan arka bölüm arasında sabit bir panel veya bariyer bulunmayan kapalı kasa motorlu taşıtlar 87.03 pozisyonunda yer almakta olup, binek otomobiller bu kapsamda değerlendirilmektedir.

87.03 pozisyonunda tanımlanan binek otomobiller ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (87.02 pozisyonuna girenler hariç) (steysin vagonlar ve yarış arabaları dâhil) hem insan hem eşya taşıyabilen motorlu araçlar gibi "çok amaçlı araçları" kapsamaktadır.

Sürücü dâhil 10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar 87.02 pozisyonunda yer almaktadır.

Kamyonet türü araçlar genellikle birden fazla koltuk sırasına sahiptirler ve biri insan taşınmasına mahsus kapalı bir kabin ve eşya taşınmasına mahsus açık veya kapalı bir alan olmak üzere iki ayrı alandan meydana gelirler. Bununla birlikte bu tür araçların ikiden fazla aksı olması veya eşya taşımaya mahsus alandaki azami dâhili taban uzunluğunun aracın dingiller arası mesafesinin % 50 sinden fazla olması halinde bu araçlar 87.03 pozisyonunda sınıflandırılmazlar.

Birden fazla koltuk sırasına sahip olan panelvan türü araçlar 87.03 pozisyonu "Armonize Sistem İzahnamesinde" verilen göstergeleri karşılamalıdır. Ancak arka kısımda güvenlik teçhizatı ve koltukların yerleştirilmesi için sabit tutturma noktaları ve bağlantı elemanlarının bulunmadığı bir sıra koltuğa sahip olan panelvan türü araçlar yolcu alanı ile yük alanı arasında sabit bir panel veya bariyer ya da yan panellerde pencereleri bulunsun veya bulunmasın 87.03 pozisyonunda sınıflandırılmazlar." denilmektedir.

Bu nedenle, ticari aracınızın 87.03 pozisyonunda yer alan binek otomobili niteliğine haiz olması durumunda 2007/13033 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesine ekli I sayılı listenin 9 uncu sırasına istinaden %1 oranında, 87.03 pozisyonunda yer almaması durumunda ise %18 oranında KDV uygulanacaktır.

III- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN;

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde; "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika" olarak tanımlanmış, aynı Kanunun 232 nci maddesinde ise; birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek zorunda oldukları hüküm altına alınmıştır.

İşletmeden aynen çekilen kıymetlerin emsal bedeli ile değerlendirilerek hâsılat yazılması gerekmektedir. Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesine göre emsal bedel, gerçek bedeli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değerdir.

Ayrıca, 170 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1994/2 Seri No.lu Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesinde; motorlu araç satışlarında gelir ve kurumlar vergisi uygulaması bakımından esas alınacak bedel, bu araçların gerçek satış bedelidir. Noterliklerde yapılan araçların alım, satım ve taahhüt işlemleri esnasında düzenlenen sözleşmelerde, sözleşmeye taraf olan kişilerce akdedilen gerçek satış bedelinin yazılması gerekmektedir. Bu bedelin emsallerine göre bariz bir şekilde düşük olması halinde idarece gerçek satış bedelinin tespiti yoluna gidilecek olup, bu tespitler sırasında sadece kasko sigortasına esas bedeller değil diğer unsurlarında dikkate alınması gerektiği açıklanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, ticari aracınızı hususiye çevirmek için, kendi adınıza fatura düzenleyerek aktifinizden çıkarmanız durumunda emsal bedel üzerinden, üçüncü kişilere satış yapmanız

durumunda ise, aracın gerçek satış bedeli üzerinden fatura düzenlemeniz gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu zelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu zelge geçersizdir.

(***) Talebiniz zerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026